

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Itthon: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

L Á S Z L Ó J Ó Z S E F.

Egyösszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— október 11.

(Szemere.) Nem hiába, hogy Szemere Miklósnak négy király van a társaságában állandóan, de főnök izlésű nagy ur is ő. Ő a tromfájával (erős szellemi és erkölcsi titokártyái vannak) a közélet romlottságát, tegnap pedig az ellen szállt sikra a legnagyobb vehemenciával, a mi nek romlottsága, valljuk meg őszintén, túlhalad minden egyéb romlottságot. Vagyis a sajtót, annak azt a részét, amely véleményét pénzen méri, kormánytól pénzintézetektől, részvénytársaságoktól, vállalatoktól, szennyes üzletekből hasznot húz és a nyert összeghez mértén írja meg, amit nem kellene megírnia és hallgatja el, amit meg kellene írnia. Emellett durva, neveléslen és kíméletlen, nem irtózik a magánbecsület megtámadásától sem, ha erre főbérlik, vagy ebből szenzációkat halászhat ki. Tíztelet a kivételeknek, de bizony szeretnék, ha ezek a kivételek nem tennék annál kirívóbbá az általános szabályt. A néppárt részéről azt kiáltották közbe, hogy a „zsidósajtó”. Ez is, meg a nem zsidó sajtó is ludas a dologban, mert hogy a mai sajtó nem a Kossuth Lajos, báró Kemény Zsigmond és (FK.) sajtója, annyi bizonyos. Odáig jutottunk, hogy a sajtó — mivel minden sajtó már, a mi a nyomdából kikerül — több romlást okoz mint hasznot, valamint túlhaladott álláspontot képvisel az a híres mondás is, hogy a mi sebet üt a sajtó, azt meg is tudja gyógyítani. Ezt a méltelyt meg kell szüntetni, a sajtó régi tiszt magyar szellemét meg kell menteni.

Ha a Szemere Miklós felszólalása a purifikáció lavínájának a megindulását jelenti, akkor annak a felszólalásnak lelkünk mélyéből örvendünk. Hogy a lapok (olyanok is amelyekről el sem vártuk volna) kvalifikálatlan támadások egész özönét zúdítják a bátor felszólalásra, az csak arra, — hogy Szemere, de genere Huba, nagyon érzékenyen tapodta meg a tyukszemeket. A közönség Szemerének tapsol, a férges sajtó addig veszedelmes csupán — a mig félnek tőle!

Tanárok fizetésjavítása.

— október 11.

Fontos rendeletet közöl a hivatalos lap mai száma: a nem állami felső kereskedelmi és felsőbb leányiskolai tanárok fizetésének államsegélylyel leendő kiegészítéséről szól. Régi óhaja teljesül a magyar tanári karnak Apponyi Albert gróf e rendeletével, mely nem egy visszasságnak fogja elejét venni.

A rendelet bevezető részében hivatkozik a miniszter arra a fontos kulturmisszióra, mely a kereskedelmi és felsőbb leányiskolai tanárok hivatvákat. Ezért az állam módot akar nyújtani a fizetésekben mutatkozó aránytalanságoknak kiegyenlítésére.

Miképpen gondoskodik az állam?

Az 1906. évi állami költségvetés-

ben e célra rendelkezésre álló fedezetre való tekintettel a városok, hitfelekezetek és testületek felső kereskedelmi, községi és felekezeti felsőbb leányiskolák igazgatói és tanárai fizetésének államsegélylyel leendő kiegészítését 1906. évi július hó 1-től számítva oly módon fogom megkezdeni, hogy a megfelelő képesítéssel bíró és rendszeresített állomáson állandó fizetéssel alkalmazott igazgatók és rendes tanárok részére jelenlegi fizetéseik alapján ugyanoly összegű fizetés biztosított, mint amennyit az állami iskoláknak a VII., VIII. és IX., illetve X. és XI. fizetési osztályokba beosztott igazgatói és tanárai az illető fizetési osztályokban eltöltött szolgálati idő számításba vételével fizetés és személyi pótlék gyanánt élveznek.

Mit kapnak az igazgatók és mit a tanárok?

Az igazgató fizetése úgy a kereskedelmi iskoláknál, mint a felsőbb leányiskoláknál évi 3600 koronára, öt évnél hosszabb szolgálati idő után 5400 koronára egészített ki.

A rendes tanárok fizetése, ha 2800 koronánál kevesebb, 2600 koronára, négy évnél hosszabb idő óta eltöltött szolgálatnál 2900 koronára, a 2800 koronánál nagyobb fizetésüké 3600, öt évnél több szolgálat után 4000 koronára egészített ki.

Az igazgatókra nézve fenntartja a

Begyűzet.

Az élet mozgatója — akarat.
Az életnek tartalma — szeretet.
Az élet célja titok: mert a sir
Csak nélkülünk s helyettünk oldja meg!

G. I.

Margit.

Te vagy vigasztalásom,
Ha a kegyetlen élet
Tővissel hinti utamat.
Tővisbe fonja homlokom.
Rád gondolok,
Sebem nem vérzik akkor.
Begyógyul és sajogni megszűn;
Utam virágos rét lesz
Reszgeve nyíló rózsafákkal.

Te vagy szomorúságom,
Ha boldog perceimben
Elgondolom, hogy tégedet
Nem látok újra tán soha!
Hajh! úgy vagyunk
Mint két szerelmes csillag;
Egymás körül forognak egyre

S egy láthatatlan szellem
Széttartja őket mindörökké.

Csontos Kálmán.

A VILÁGOSSÁG FELÉ.

(S. L. Bacon.)

A napnak egyre halványodó fénye csak gyéren világította meg a domok alján elhúzódó fehér, poros országutnak vonalát.

A fehérre meszelt ház azonban távol feküdt a hosszabbodó árnyéktól s a nap utolsó bucsusugarát küldte be a törött ablaktáblák hasadékain.

Most egy vén asszony jött ki a házból s a küszöbön ülő s egymásba kapaszkodó két kis gyermeknek egy-egy csésze tejet, meg egy kis kenyeret nyomott a kicsi markukba.

A fiúcska volt a nagyobbik: piszkos volt az arca s rongyos ingén keresztül látszott a csupaszbőre: a kisleányka arcán is piszkosba vegyült a szeméből lelehulló könnycsepp.

Nagyon pici volt a szegényke s oly természetesen tetszett, hogy pityergésre állt a szájacskája.

— Elvitték egy nagy ládában — szölt a fiú. — Megkérdeztem a kövér embert, hogy hova viszik. Azt felelte: „az égbe”. Mit gondolsz, merre lehet az?

A másik még nagyobb sirásra fakadt.
— Menjünk oda mi is — szölt.

A fiú csak bólintott. Arca olyan kifejezést öltött, mintha mély gondolatokba merülne.

A kenyérlisztet gondosan félre tette. Azután kinyújtotta a kezét.

— Gyere hát!

Tova lopódtak az uton, félénken viszszipillantgatva, nem látják-e őket.

A nap mégis bántotta még a szemüket s meztelen lábuk is érezte még a földnek a forróságát, az ut éles kavicsait.

Egy izben kocsival is találkozott, csak hogy az utmenti bokrok mögé rejtőztek előle, míg az eltűnik a láthatárról.

— Erre felé vjitek — szölt meg a fiú. — Megvagyztam. Erre kell az utnak lenni a mennyország felé is! csak hogy senkit se látok, aki erre felé menne.

— Fáradt vagyok — szölt most hirtelen a kis leány s az ut közepén leült.

A fiú kétségbe volt esve.

— Ránézett a hugára. Aztán megkínálta a kenyérszelettel, de az csak megint sirni kezdett.

— Nagyon messze van! mondja panaszkodva.

— Megam is azt hiszem, hogy messze lehet — felelte a fiúcska, kinek szintén tűnézőben volt a bátorsága.

— De megfogjuk látni, ha erre felé megyünk. Tán egy darabon elejünk is jön.

Igy hát csak mendégéltek, míg lassan-lassan egészen letűnt a nap, a csillagok is

miniszter azt a jogot, hogy néhány, de legfeljebb az állami segélyvel való fizetés-kiegészítésben részesülő igazgatók felerészének fizetését hosszabb szolgálati idő szerint 4800, illetve öt évi szolgálat után számítva 5400 koronára egészítse ki.

A leányiskolai segéd tanítónők fizetése 1400 korona, négy év utáni szolgálatot számítva 1600 korona lesz. Rendes tanítónőké, ha nem volt annyi, 2200 koronára, ha annyi már volt, 2600 koronára egészítetik ki.

A lakás pénz.

Amely igazgatónak vagy rendes tanárnak sem természetbeni lakása, sem lakáspénze nincs, államsegélyvel fizetéséből bizonyos hányad lakpénz címen leszámítandó, az így leszámított összeg azonban az állami tisztviselőket az 1893. évi IV. t. c. és az ezt kiegészítő kormányrendeletek alapján arra az állomáshelyre és a IX., VIII., illetve VII. fizetési osztályra vonatkozólag megillető lakpénznél nagyobb nem lehet. A kiegészítés nem terjed ki a lakáspénzre és az ötödéves, vagy egyéb pótlékokra.

Gondoskodás az apáca tanítónőkről.

A felekezeti felső nép- és polgári iskoláknál működő szerzetesrendi tanítónők fizetékiegészítésére vonatkozólag, amennyiben az iskolára magára és a tanító-szerzetesnők képezésére nézve az idézett rendeletben megállapított feltételek fennállása igazolva van, készpénzbeli járandóságok egyenként, további változás alá nem eső évi 900 koronára egészítetik ki.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, október 11.

A függetlenségi párt tegnap esti értekezletén Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter, a párt elnöke, tiszta képet nyújtott a parlament legközelebbi munkarendjéről. Eszerint a pénteki ülésen Wekerle Sándor miniszterelnök nagyobb expozé keretében benyújtja az 1907 évi költségvetést és Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter is benyújtja már ismertetett 4 törvényjavaslatát és azonkívül számos jelentést helyiérdekű vasutakról. Ez azért történik, hogy a Háznak azonnal legyen tárgyalni valója.

Ugyanis a képviselőház a jövő hét elején a jelentéseket tárgyalja s addig a bizottságok a törvényjavaslatokat tárgyalják. Mig a Ház a jelentésekkel végez, néhány bizottság a Ház elé hozza az apróbb törvényjavaslatokat s így újfent lesz kellő anyaga a képviselőháznak.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma levelet intézett Szatmári Mór országgyűlési képviselőhöz és felkérte, hogy fogadja el az előadói tisztelet a munkásoknak baleset elleni biztosításáról szóló törvényjavaslatánál.

A politikai életbe egyébként most már nagy elevenség költözött s az összes politikai találkozó helyeken élénk megbeszélés folyik a helyzetről.

(Goluchowszky távozása)

Bécsből táviratozzák, feltétlenül beavatott forrás szerint Goluchowszky Agenor külügyminiszter már a jövő héten, tehát még a delegációk összeülése előtt elhagyja állását. A király utódjával Welsersheine gróf nagy követet szemelte ki kit, ma hosszantartó külön kihallgatáson fogadott.

(Wekerle és a sajtórevízió.)

Budapestről sürgönyzik nekünk, hogy Wekerle miniszterelnök Szemere Miklós tegnapi interpellációjára adott

Most hirtelen felpillantott, mert úgy érezte, hogy a lába átnedvesedett. A csónak feneke tele volt vízzel, fel nem foghatta, hogy miérett.

— De nem tesz semmit — szolt. — Mindjárt ott leszünk.

És ekkor hangzott át hozzájuk, a hullámok fölött tavakusza, valami távoli zenének a hangja.

A fiu visszafojtotta a lélekzetét hogy jobban hallgassa.

Fent a dombon kis kápolna állt. A hívők, kik ott imára gyűltek, ép e percben imádkozták: „Hirtelen haláltól menis meg minket, ó Uram!”

Most meg örömtől, reménytől zengett a dal az örök életről.

De a fiu nem tudta, „Ez a menyország” mondta.

A víz egyre sürűbben, bőveten folyt be a csónakba a léken, de ő észre se vette. Szemei csak merően oda voltak szegezve a villágosság felé, a ragyogó sávra, az arany fényre s amint alulról is felülről is a zene gyönyörű összhangját hallott, úgy tetszett neki, mintha az édes anyja arcát is látná. Gyenge sikolylyal előre, feléje rohant.

A hullámok felcsaptak s gyors, bugyborékoló zajjal maguk alá kapták a csónakot.

A hoi elmerült, ott csak az aranyfény egy hosszú sávja maradt hátra.

A hangok is elhaltak, elesenededtek mind.

válaszához képest már meg is tette a lépéseket a sajtó mizériák orvoslására. Nevezetesen ma tudatta az illetékes tényezőkkel, hogy a sajtó-dolgok revíziója ügyében legközelebb ankétet fog összehívni.

Városi közgyűlés.

Második nap.

— Saját tudósítónktól. —

— október 11.

Gyenge érdeklődés mellett folytatódott ma a városi közgyűlés. A verőfényes őszi délután még a tárgyalandó ügyek fontossága sem volt képes a komor tanácsterembe csalogatni a városatyákat. Mindössze 25—30 bizottsági tag volt együtt, mikor Wessprémy Zoltán főispán kevéssel három óra után a közgyűlést megnyitotta. Később a szürke est beálltával, mikor már a csillárokat is meggyújtották, mind népesebb lett a terem, vele izgalmasabb, szenvedelmesebb a tárgyalás.

A közgyűlés második napjáról tudósítónk a következőkben számol be:

A tárgyalások megkezdése előtt a tegnap megválasztott Komáromy Antal, Sipos György és Fráter József tisztviselők tették le a hivatalos esküt.

Drágasági pótlékok.

A városi 2400 koronán alul bíró tisztviselők, továbbá hajduk, readörök és egyéb alkalmazottak drágasági pótlékot kérnek.

A tanács a jog- és pénzügyi bizottság javaslata alapján javasolja a drágasági pótlék megadását.

Márk Endre szükségből, a milyen összeget a múlt évben adtak, most is hajlandó megadni. Indítványozza egyúttal, utasítsa a közgyűlés a tanácsot, hogy a tisztviselők fizetésrendezéséről készítsen javaslatot és azt terjessze a novemberi közgyűlés elé.

Fejér Ferenc dr a drágaság megszüntetését közigazgatási uton is óhajtja ellensúlyozni és a családok tisztviselőknél többet juttatna, mint a nőlleneknek.

Varga Károly t. tanácsnok Fejér indítványát elvetni kéri, a Márk Eadróét pedig olyan módosítással, hogy a tanács rövid idő alatt tegyen javaslatot a fizetésrendezésre.

Márk Endre elfogadja Varga módosítását, ellenzi Fejér indítványát.

Juhász Ignác nem szavaz meg semmiféle drágasági pótlékot, de hive a fizetésrendezésnek.

Kovács József polgármester tiltakozik az ellen, hogy Juhász alamizsnaként tünteti fel a drágasági pótlékot, kéri, vonja vissza ezt a kifejezést, mert alamizsnaként a napdijas is visszautasítja.

Juhász Ignác kijelenti, nem az igazi értelmében értette az alamizsna szót.

Végre szavazásra kerül a sor. Ezt megelőzőleg a főispán kijelenti, gondia lesz rá, hogy a szervezeti szabályzat és a fizetésrendezési javaslat mielőbb a közgyűlés elé kerüljön.

A közgyűlés a tanács előterjesztése értelmében megszavazta a drágasági pótlékot.

Kiseb ügyek.

A közgyűlés hozzájárul a muzeumi állás szervezéséhez 2000 kor. törzsfizetéssel és 500 korona labkérrel.

A városi óvónőknek és menházvezetőnőknek drágasági pótlékot szavaznak meg. A serfősvásári éren eszközözlendő munkálatokra 1900 koronát szavaznak meg.

A jövő évi költségvetés.

Az 1907 ik évi költségvetés tárgyalását kezdték meg. Minden vita nélkül elfogadták a részletes tárgyalás alapjául.

A részletes tárgyalásnál a jéggyár tételénél dr Freund Jenő rámutat arra az abuzusra, amely a jégszállításnál van. Az kaphat csak műjeget, aki külön megfizeti a kocsit. (Igaz, úgy van! hangzik mindenfelől.)

feltűnedeztek, mintha egyik üzné a másikat fent az ég boltozatán.

A fiu kissé sántított, de ez vissza nem riasztotta.

Égyszerre valami széles, világos, fényben uszó viznek a szélére jutottak. A parton álló fák mélyen belehajoltak a vízbe, beárnyalták azt, de a hold, mely szintén fölötté uszott, itt-ott ezüst fódörökkel, csillámló sávkokkal díszítette.

Amottan, félig elrejtve a sűrű vizinövények és illatos liliomok által, csónak volt a parthoz kötve.

A fiu örvendő felkiáltott.

— Ott tul van a mennyország! nézd csak azt a fényt! Ez épen olyan ragyogó, csillogó. Ott meg lámpát tart valaki mi felénk. Talán ő az. Mindig elém szokott világítani, ha édes apa a sötétben elküldött; most is épen olyan. Most nagyon közel vagyunk már hozzá.

— Itt nagyon sötét van, félek — panaszkodik a kis leány; de a fiu makacsul felelt:

— Vigyázok én. Ott van a világosság a tul, majdnem hogy látom.

Nahezen bár, de mégis beleemelte a kis lányt a csónakba s aztán kihajolva a kotelékét igyekezett megoldani. A rothadt kötél engedett s a csónak, mintha maga is megkönnyebbülve felsóhajtana, s örvendő a szabadulásán, előre uszott.

A fueska karjait a kis lány nyaka köré fonta. Az átnedvesedett fürtök arcához szimultak, s fejecskeje a vállára omlott.

— Majd feikeltek, ha odaértünk — szolt.

Kérdi, mikor jár le a vállalati szerződés, mert nemcsak a vállalkozó de a közönség érdekét is biztosítani kell a zsarolással szemben.

Acél Géza főmérnök kijelenti, amikor panasz tétel, mindenkor orvosoltatott, ezután is orvosoltatni fognak.

Freund Jenő abban a reményben, hogy tényleg lesz orvoslás, a főmérnök választását tudomásul veszi.

A költségvetést részleteiben is elfogadták, ugyszintén vita nélkül fogadták el a könyvnyomda-vállalat költségelirányzatát.

A közgyűlés végül a pótdót 21.5 százalékban állapította meg.

Az általános házbéradó.

A tanács bejelenti, hogy a miniszter megsemmisítette a pénzügyigazgató határozatát, amelyben a kötelező általános házbéradót behozta.

Márk Endre örvendetesen veszi tudomásul a miniszter leiratát és indítványozza, hogy ez ügyből kifolyólag a tisztviselőknél, de különösen a polgármesternél, kik ez ügyben közrejárak, elismerés és köszönet szavazzassék. (Általános helyeslés.)

Juhász Ignác a pénzügyminiszternek is köszönetet ohajt szavaztatni.

Freund Jenő dr ferde helyzetnek tartja, hogy ezért köszönetet szavazzunk. Múltánnyoljuk a pénzügyminiszter érdemeit, de sem a miniszter, sem a közérdek szempontjából nem tartja helyesnek, hogy üdvözljék.

Weszprémy Zoltán, az elnöklő főispán kijelenti, hogy a Debreczen nevében már személyesen kifejezte köszönetét. Elégedjünk meg ezuttal, ha jegyzőkönyvbe iktaljuk köszönetünket és elismerésünket Wekerle iránt. A közgyűlés elfogadja Márk Endre és a főispán indítványát.

Kovács József polgármester kijelenti, hogy jól esik a közgyűlés elismerése, de első sorban Csóka tanácsnokot illeti ez. Köszöni az elismerést úgy a maga, mint tisztviselőtársai nevében.

Kulturális segélyek.

A közgyűlés az ev. ref. egyház részére megállapított iskola építési segélyből kiutal új iskolára 182.129 koronát.

A g. kath. egyháztemplom építéshez 700.000 darab téglát segélyt kér. A közgyűlés csak 400 ezer téglát ad.

A Bocskay és a Szabadság szobor ügye.

A Bocskay és ezzel kapcsolatosan a Szabadság-szobor elhelyezésének ügye került elő.

A tanács javasolja, hogy a Bocskay-szobrát, állítsák fel a Szabadság-szobrot pedig addig, míg az Árpádtér rendeztetik, nem állítják fel, hanem a mérnöki hivatal raktárában helyezik el. A közgyűlés a tanács javaslatát elfogadta.

Az Arany Bika ügye.

Németh András, az Arany Bika bérlője a szállodában eszközölt festések, javításokért 11200 korona megtérítését kéri és hogy a két oldal kijáró tovább is jelenlegi állapotban hagyassék meg.

A tanács 8000 korona megtérítését javasolja csak, egyben javasolja, hogy az egyik oldalbejáró nyitassék csak fel 1907. május elsejére.

Márk Endre elfogadja a tanács javaslatát. A kapunyitást illetőleg vagy mindkét bejárót reagnyitjuk, vagy egyiket sem.

Komlossy Arthur egyik gyalogjáró ki nyitását kívánja. A jó béke érdekében megadja a 11200 koronát.

Varga Lajos dr fel akar szólalni, mire Freund Jenő dr szót kért és kéri a főispánt, nyilatkozzék, beszélhet e Varga ez ügyben, mert ő társas viszonyban van a Márton irodával, aki képviselője Németh Andrásnak.

Varga Lajos kijelenti, hogy nem érdekelt fél és csak tárgyilagosan akar az ügghöz szólni.

Magoss György főügyész véleménye után a főispán megadja a szólás jogot Varga Lajosnak.

Varga Lajos hosszabb és a tárgyat teljesen kimerítő beszéde után a vitában részt vettek még Jósza Vince, Juhász Ignác, Körössy Kálmán, Márton Imre természetesen ügyfele érdekében és dr Révi Nándor.

Ezután megejtették a szavazást. A közgyűlés többsége a tanács javaslatát fogadta el.

Elnök ezután a gyűlést bezárta és folytatását holnap délután 3 órára halasztotta.

KÖZIGAZGATÁS.

Adótárgyalások.

(Negyvennegyedik nap.)

— Saját tudósítónktól. —

— okt. 11.

Az adókielző bizottság ma a következő adófételeket állapította meg:

Agárdi Mihály 25, Andirkó István 3, Andirkó János 28 50, Andirkó Mihály 8, Antal Mihály 12 50, Arany András 13 50, Arany János 4, ifj. Aszalós Sándor 29 25, Athanarzoivits Simon és Társa 13 25, Arva Bálint 12 50, Arva Ferenc 30 50, Arva Gergely 16 25, Arva Márton 12 50, Arva Péter 25, Baecó József 10, Baecó József 4, Bagi Károly 12 50, Bak Gábor 10, Bak István 35, Bak János 77 50, Bak Péter 30, Bak Péter 45, Bakóczy András 35, Bakóczy Péter és Mihály 140 25, Balla János bérlő 3, Balázs János 10, Balázs János 5, Balázs János 10 75, Balogh Dávid és Károly 17 50, Balogh Dávid és Károly 42 50, Balogh Ferenc 7 50, Balogh István 26 50, Balogh István 5, Balogh István 6, Balogh István 22 50, Balogh János 40, Balogh János 14, Balogh József 5, Balogh József 27 50, ifj. Balogh Mihály 7, Balogh Miklós 45, Balogh Péter 7 50, Balogh Sándor 8, Balogh Zeigmond 2, Bacsai György 12 50, Bacsai Mihály 3 50, Barna György 40, Barna Mihály 18 50, Bartha István 13, Bányai János —, Bányai Péter bérlők 65 korona 31 fillér, Ifj. Bencze István 13 50, Bereczky István 68 25, Berger Dániel 181 83, Besenyei Imre 3 kor., Blauer Ignác 30 kor., Bihari András 18 kor., Biró Gábor 12 50, Biri Márton 9 kor., Birinyi Imre 26 50, Boeckai József 6 25, Boda István 45 50, Boda János 7 50, Boda János 45 50, Bodnár Sándor 25 kor., Bolyti István 18 kor., Bolyti Mihály és István 21 25, Bojtor István bérlők 11 koronát, Bokor István —, Balogh Ferenc 10, Bordás Gábor 15, Bordás Gábor 30, Bordás István 12 50, Bordás János 12 75, Bordás János 5, Bordás József 30, Bordás Lajos 10, Bordás Mihály 3, Borsó Bálint 3 43, Móricz Gábor 19 50, Boruzs István 5, Bostyán Ferenc 20, Bodli János 4 75, Buglyó Ferenc 28, Buglyó János 6 25, Buglyó János bérlők 32 50, Bujdosó János 12 50, Bujdosó János 11, Bundi Sándor 5 75, Burai Bálint 72 50, Burai Imre 18 25, Burai Ferenc 22 50, Burai József 25, Burai Mihály 22 50, Czágány János 12 50, Czinege József 9, Czirják Sándor 7 50, Czina István 5, Czina István 6 50, Czina István 17, Csahoci Sándor 17 50, Csala Ferenc 3 50, Csala Ferenc 17 50, Csanak István 2, Csapó István 17 50, Csapó István 36, Csapó Mihály 52 50, Batári Gábor 54 13 özv. Cseke Sándorné 13, Csige János 30, Csige József 99, Csige Sándor 39 33, Csige Sándor 15, Csikos Ferenc 7, Csirkes József 27 50, Csobán István 62 50, Csobán János 60, Csobán József bérlők 22 50, Csobán József 30 kor., Csobán József 4 kor., Csóka Lajos 45 kor., Csuka Mihály 25 kor., Daku András 24 25, Daku Mihály 11 25, Daku Mihály 28 kor., Daku Mihály 12 50, Daróczy András 26 50, Deák Ferenc 8 50, Deák János 25 kor., Debracsi Ferenc 11 25, Deczki Imre 20 kor., Deli József 2 50, Dehujó Lajos 60 kor., Décsi József 61 75, Dikmauer Mór 85, Dobi Bálint 27 75, Dobi Bálint 20, Dobi Ferenc 18 75, Dobi Gáborné 75 fillér, Dobi István 17 50, Dobi István 94 50, Dobi József 16 50, Dobi Lajos 14, Dobi Sándor 2 75, Dobi János 10 50, Dobosi János 6 50, Dombi Sándor 8, Dagunovics István 330 50, D'Alas János 11 korona,

Dusa István 5 50, Ecsedi András 2 50, Erdei András 100, ifj. Erdei István 6, Erdei Erdei József 15, Erdei Péter 50, Eszenyi Imre 10 50, Eszenyi József 31 50, Eszenyi Mihály 38 50, Faragó István 4 50, Faragó István 65, Faragó István 14 40, Faragó János 23 50, Faragó Péter 10, Faragó Sándor 10, Farkas Péter 12 50, Fábrián János 20 korona, id. Fehér Gábor bérlők 10 korona, Fekete Gábor 15, Fekete Imre 3 05, Fekete Imre 14, Fekete Imre 12 50, Fekete József 17 50, Fekete Sándor 11, Ferenczi Gábor 7 50, Ferenczi Mihály 0 25, Forgács István 7 50, Frank Gáspár 181 25, Fülöp Bálint 65, Fülöp Mihály 70, Fülöp Mihály és Bálint 40, Gajdos János 16 50 Gazdasági tanit. 66 67, Gaál Antal bérlő 6 75, Gaál Ferenc 15 25, Gaál István 11 25, Gaál István 4 25, Gaál István 8, Gaál Jenő 19 85, Gaál Lajos 5, Gáti János 2 25, Gedén Imre 7 50, id. Gedén János 24, Gencsi János 17 50 Gencsi János —, Gencsi Jánosné 7 50, Gergely Ferenc 25 korona.

IRODALOM.

Az „Ex Libris”-ről.

Mi az az Ex Libris? Magyarul helyesen „könyvgyűjtő címernek” vagy könyvjelző címernek nevezhető, mert különösen arra szolgál, hogy a könyv tulajdonjogát kifejezze. Az ex-libris egy képcske (igen gyakran címer), melynek beragasztásával fejezi ki a könyv gazdája tulajdonjogát úgy, hogy egy ilyen képcskeiről azonnal megismerhető, hogy kinek a könyvtárából való az illető könyv. Az ex librist a németek „Bücherzeichen” vagy „Bibliothekzeichen” nevezik a franciáknál „marque de possession” az angoloknál „bookplate” a neve.

A régi tudós világ e kedvenc passiója, az első ex librisek használata körülbelül összeesik a könyvnyomtatás föltalálásával.

A könyvnyomtatás révén természetesen igyekeztek azokat minél tetszetősebben és izlősebben kiállítani s ügyeltek arra is, hogy a képcsken kifejezésre jusson az is, hogy az illető könyvgyűjtő különösen melyik ágát műveli a tudománynak, mit keres a könyvben mily irányban kutat, ilyenkor rendszeren el volt látva egy kis jelmonddal is, a gyűjtő egyik kedvenc mondásával.

Ma azonban nemcsak tudománysszerepeiből alkalmazzák, hanem divatból is; — mindinkább terjednek és hódítanak ma már a legelső festőművészek is foglalkoznak vele.

Magyarországon az első ex-librisek Mátyás király alatt lettek ismereteseek, melyek közül a „Corvin Codexek” Mátyás címeres ex librisei emelkednek ki. Az első magyar könyvgyűjtő címer 1550-ből való Teitlkes Jánosé volt s ez időtől kezdve a főurak, de különösen a papok nagy szeretettel alkalmazták.

Különösen figyelmet érdemelnek a Rákóczi bibliájának, és Bél Mátyás superjei.

Nálunk az ex-librisek használata csak újabban lett ismét elterjedve, melynek különösen nagy lökést adott 1903. májusban Budapesten, az iparművészeti muzeumban tartott ex-libris kiállítás, melyről külföldön is elismeréssel írtak. A kiállításon 47 kiállító 763 drb. ex-librissal vett részt, holott, 1895-ben még csak 65 magyar könyvjelző címer volt ismeretes. Mig nálunk csak újabban lett az ex-librisek ügye felkarolva addig külföldön óriási tért hódított, hol ma már exlibris ményei.

Az exlibrisnek igen szép jövője van, mert a könyvkedvelők és könyvgyűjtők száma rohamosan növekedik.

folyóirat is jelenik meg, melyet a gyűjtők és a művelt közönség lelkesen pártol és egész viták folynak benne egy egy ujabban felfedezett exlibris felett.

A magyar művészek és rajzolók közül többen szép sikerrel foglalkoznak vele, különösen Faragó, Horti, Udvari Géza, Nagy Sándor és Paczka.

A legnagyobb gyűjteménye van gróf Westerburg Leiningennek, Varju Elemérnek; értékesek a Nemzeti Múzeum, primási és a gróf Battaiányi könyvtár exlibris gyűjteményei.

Hadd hirdesse tehát minden ilyen kis cédula a tudomány és világosság üdvöt faszító erejét.

Antalfy József.

Oláh Gábor új kötete. Oláh Gábor, az új költői nemzedék egyik kiváló tehetségű tagja, új verskötetét hirdeti előfizetést. A meleghangú, szép technikával díszített ifjú lantos vállalkozását szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe. A felhívás így hangzik:

December elsejére kisebb költeményeimből egy kötetre való bocsátok a magyar olvasóközönség kezébe. A „Bokréta” és az „Új Bokréta” könyvünk szíves fogadása most is reménységgel biztat, hogy a mának zűrzavaros, sokféle irodalmi irányzata közt jó szívvel fogadja egy magyar ember magyar szavú dalolását — az egészséges szépet fölmelegülmi tudó közönség. Könyvem a Singer és Wolfner cég égisze alatt jelenik meg. Ára fűzőtlen 2 korona. Az előfizetési íveket a pénzzel együtt nevére a debreceni kollégiumba kell küldeni, legkésőbb november 10-ig. Tíz előfizető után a gyűjtőknek visztelipéldánnyal szolgálók. Budapest, 1906. október 3. *Oláh Gábor.*

A csizmadia munkások sztrájkja.

Nagy a terrorizmus.

Ujabb békéltetés.

(Saját tudósítónktól.)

— okt. 11.

Olyan elkeseredett mindkét fél részéről oly erős és nagy kitartással folytatott bérharc régóta szerepelt Debrecen gazdasági életében, életében, mint a pár héttel ezelőtt kiűzött csizmadia munkások sztrájkja. Ugy a munkások, mint a bérharcban álló segédek mereven ragaszkodnak, eredeti álláspontjukhoz, melyek pedig a békés megegyezés lehetőségét egyszerűen kizárják.

Debrecennek egyik ősrégi és legnagyobb iparága, a csizmadia, ipar, melyet természetesen igen érzékenyen érint ez a sztrájk. Mindazonáltal a munkások a legkisebb mérvben sem teljessítették a sztrájkolók követeléseit, hanem elhatározták, hogy ha harc legyen harc, de ők nem engednek.

A segédek nagyobb része belátván bérharcuk meddségét, abba is hagyták a sztrájkot és munkába állottak. Késztelenül befejeződött volna az ádatlan harc, hogy ha nem akadnak közöttük olyanok, kiknek elemük a békétlenkedés, kik mindent elkövetnek, hogy ne szakadjon félbe a sztrájk! Ezek aztán házról-házra járván terrorizálták folytonosan, majdnem szünet nélkül a dolgokban állókat ugyanarra, hogy tegnap ismét az egész vonalon kitört a sztrájk.

Már a harmadik békéltető tárgyalás lett összehívva és megtartva ügyükben, de mind a három eredmény nélkül folyt le.

Ma ismét volt délután három órakor az Ipartestület nagy tanácstermében békéltetés mely valamennyire abban különbözik a többi tárgyalásoktól, hogy legalább a fennálló ellentéteket tisztázta sőt egyes kisebb rendű pontokban még megegyezést is teremtett.

A gyűlésen Vetéssy Béla, az iparügy osztály vezetője elnökölt. Ott voltak még a Kereskedelmi és Iparkamara részéről dr. Ródy Dezső az Ipartestületől dr. Tóth Kálmán, aztán pedig Polgár Zsigmond iparfelügyelő.

A tárgyalás mindvégig roppant izgatott volt. A sztrájkolók bizalmi férfiai kijelentették, hogy ők semiesetre sem engedhetnek, különösen nem a bérfelemelésre és rendezésre vonatkozó követeléseikből.

Ugyanis ők memorandumokban azt követelik, hogy a munkabérek minimuma három fokozatban legyen megállapítva. E fokozatok keretében történjenek aztán a bérfelémelés.

Ennek ellenében a munkaadók a bérek ilyenentén való megállapításáról hallani sem akarnak és továbbra is a szabad megegyezés tárgyává óhajtják venni a fizetéseket.

Ez az ütköző pont. Álláspontjától egyik fél sem hajlandó eltérni, úgy hogy ezt a pontot a mai tárgyalásokból ki kellett kapcsolni.

A többi kisebb, inkább a műhelyrendre vonatkozó pontokra nézve már engedékenyebbek és azok a humanitás elvének szem előtt tartása mellett meg is lettek oldva.

Végre is abba állapodtak meg, hogy a segédek holnap eddigi munkaadóiknál jelentkeznek és a bér a szabad megegyezés szerint tárgyalnak gazdáikkal a munkabérek iránt, de azért csakis a követelt minimális munkabérek megadása esetén állnak munkába.

Ennek természetesen aligha lesz eredménye. Es — tekintve azt, hogy közöttük óriási mérvben fellépett a terrorizmus — még hosszú ideig fog tartani ez a sztrájk.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— október 11.

Rákóczy jó, Kossuth után őt hozza Wekerle, a nagy funerátor: Két nagy temetés bizonyítja, Hogy Wekerle Bécsben is hátor!

Dr. Rothschnek V. Emil halála.

— október 11.

Városunknak egyik általánosan ismert, köztisztelőben és szeretetben részesült tagja dőlt ki az élők sorából.

Asztma és szivbaj elősegítették az életének még javakorában levő férfinak halálát, ki életének minden percét családjá boldogítása s felvirágzásának, a közjónak s munkáságnak szentelte.

Mindennemű városi közügy iránt a legmelegebben érdeklődött, semmi el nem mulasztotta figyelmét, kitartását, ha városi ügyek forogtak szóban, melyek esetleg károsodással történtek volna, rajta volt, hogy városunk hírnevét, becsületét soha csorba ne essék.

Gyógyszertára is igen jól jövedelmezett, melyben példátlan rend s kiváló kiszolgálást uralkodott, utóbbi időben azonban betegeskedése miatt ettől is megvált s minden percét a közügyek szolgálatának szentelte.

Aldás — dus életét igen szép család siratja, neje, fia, leányai, vejei mély gyászt öltöttek magukra a feledhetetlen s forrón szeretett családfő elhunytá alkalmából, rokonai, barátai, ismerősei pedig megilletődve állják körül az oly korán elhunyt jeles férfit koporsóját. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. dr. Rothschnek V. Emilné, szül. Somogyi Róza, úgy a maga, mint gyermekei, vejei, unokái s a megboldogult testvére, sógora, valamint a nagyszámú rokonok nevében is mély fájdalommal tudatja, hogy szeretett férje, a jó atya, após és nagyapja, illetve testvér és rokon Dr. Rothschnek V. Emil gyógyszerész tudor, a debreceni első takerékpárüzlet igazgatósági tagja, városi bizottsági tag stb. folyó évi október hó 10-én, este fél 10 órakor, elcsúszott 64-ik évében, rövid szenvedés után, váratlanul, csendesen

elhunyt. Kedves halottunk földi részei a Kossuth-utca 15 számú házunktól folyó hó 12-én délután 3 órakor fogtak a háznál tartandó r. kath. vallás szertartása után a Szent-Anna-utcai temetőben levő családi sírboltunkban örök nyugalomra helyesíteni. As engedélytő szent mise-áldozat folyó hó 13-án d. e. 9 órakor fog az egek urának bemutatattatni, mely végtisztességtételre az elhunyt rokonait, kartaársait s jóbarátait szomorodott szívvel meghívják. Debrecen, 1906. október 10-én. Az örök világosság fényeskedjék nekül Özv. dr. Rothschnek V. Emilné szül. Somogyi Róza. Gyermekei: Dr. Rothschnek Jenő, Rothschnek Olga férjével Dr. Varga Emilné, Rothschnek Róza férjével Bodnár Gézával. Unokái: Bodnár Tibor és Bodnár Ilonka Testvére: Rothschnek Mária férjével Szepessy Antallal, leányával Szepessy Gizellával és unokáival.

* **Kassa készülődése.** Kassáról távirják. A kassai Rákóczi ünnep intéző bizottsága tegnap délután 5 órakor ülést tartott Rakovszky Endre főispán elnöklésével. Az ülésen megállapították a tribünjezek árát, 5, 3 és 2 koronában, a páholyok árát 25 koronában. A színházban a vidéki vendégek részére a földszinti páholyokat és a földszint 13 sorát és az egész erkélyt fenntartják. A jegyeket az intéző bizottság maga árulja és az árakat háromszorosra felemlék. A bizottság kimondotta, hogy a vidékről jövő iskolák hallgatóinak a menet megszervezése céljából a kordonon belül lehetőleg elhelyezi, de élelmezésükről és lakásról gondoskodni képtelen. Fölkérték a város előkelő hölgyeit, hogy a vendégek elszállásolásában járjanak közre és kérjék meg a polgárokat, hogy adjanak szállást a nagyszámú vendégeknek.

* **A csütörtöki felolvasó estétet** rendező bizottság határozata értelmében a bérlők elsőbbségi joga október 16-ig tartatik fenn. Felkéretnek azért a t. e. bérlők, miszerint helyeik megtartása iránt legkésőbb október 16-ig Mihalovits Jenő gyógyszerésztárában anél is inkább méltóztatassanak intézkedni, mivel fenntartott napoktól helyük más jelentkező számára fog átadatni. Megjegyezzük itt, hogy ezen évad első felolvasó estéje 26-án fog megtartatni a róm. kath. főgimnázium dísztermében.

* **A budapesti sütősztrájk.** Budapestről táviratozzák, itt ma minden vonalon kiűzött a sütősztrájk. A munkások kiléptek műhelyeikből. Holnaptól fogva mindenütt katonaság süti a kenyeret. A sztrájkolók tüntető körmeneteket rendeznek és szigorúan ellenőrzik, hogy a munkát, mindenütt abban bagyták e?

* **A debr. jótékony nőegylet** 1906. október hó 14-én délelőtt fél 11 órakor a nőipariskola nagytermében választmányi ülést tart. Tárgyak: 1. Mulatságokat rendező bizottság megalakítása. 2. Szegényügyrendezési javaslat. 3. Folyóügyek. A választmányi tagok szíves megjelenését kérem.

* **A nagyváradai kiállítás debreceni kitüntetőtjei.** A Bihar-megyei Gazdasági Egyesület új székházának felszentelése alkalmából mezőgazdasági kiállítást rendezett, a múlt szept. hó 15—23-ik napjain. Ermekeket kitüntetésül csak a termelők kaptak, midőlfogva a debreceni kiállítók, akik jobbadán mezőgazdasági gépeket és eszközöket állítanak ki, oklevelekkel lettek kitüntetve, még pedig a kiállítás mérvével, illetőleg a kiállított tárgyak által beigazolt előhaladásért díszoklevelet kapott az erőtakarmánygyár r. t. a kiállított tárgyakért elismerő oklevelet nyertek: Hüse János (galambokért), Tóth Gyula és Neubauer János. Széki Ákos önműködő fagyjelzője két kitüntetésben is részesült: elismerő oklevelet is kapott, meg „új és figyelemre méltó” jelzésű oklevelet is, amelyet a bizottság oly

tárgyakért ítélt, amelyekről azt következtette, hogy a mezőgazdasági üzemre nézve, mint gyakorlati értékű újdonságok jelentőségével bírnak. Ilyen oklevelet a kiállításán mindössze ötven kaptak, Széki Ákoson kívül négy előkelő gépgyári cég.

* **Harc az italmérési jogért.** A mezőrendőrséghez hat kérvényt adtak be egyszerre különböző kertségekre létesítendő korlátlan italmérési engedély véleményezése végett. Micsoda haladás! Mi nem egy ízben keltünk ki az ellen, hogy Debrecen város területén nagyon sok az italmérési engedély, több ízben pedig vezércikket is írtunk az alkoholizmus megakadályozása ellen. Hisz szükség, hogy a főkapitányi hivatal a korosma engedélyek véleményezését nem teljesíti, különösen a külsőségeken, mert közbiztonsági szempontból is meg kell azokat akadályozni.

* **Az igazságügyi tisztviselők pótléka** Főhivatalosan jelentik, hogy az igazságügyminiszterium több napi sorány munka után már teljesen elkészült a fizetési pótlékokra vonatkozó kormányrendelet végrehajtásával s az ezen rendeleten alapuló fizetéstöbbleteket a bírósági és az igazságügyi igazgatás körébe tartozó egyéb szervezet több ezer főre rugó igényjogosult tanjai részére már folyósította. Jelenleg az utalványozás és az értesítések szátkaldése van folyamatban s miután az igazságügyminiszter a soronkívüli adományozást is elrendelte, az igényjogosultak az őket megillető összeget már a legközelebbi napokban felvehetik.

* **Osztályorszájáték.** A mai húzáson a következő számok nyertek:

15000 koronát nyert: 28120.

5000 koronát nyertek: 1625 2900 29797 47704 55832 67982 95523 107114

2000 koronát nyertek: 3252 16621 25099 31442 37338 37824 38428 39133 40672 47180 44557 61815 52794 64508 67442 68559 68071 76443 100789 108208 110625 119916 120494 121895 123241.

1000 koronát nyertek: 1424 5668 7677 12080 12341 15644 15921 17101 23795 24549 26888 27175 32942 37689 49244 56479 57152 66399 96939 73264 74576 77112 67478 78925 80922 81497 84600 85150 85311 86513 87108 87608 88450 89396 89569 90838 93009 96162 100365 106249 103785 107280 109001 11802 114045 117411 120819 113934.

500 koronát nyertek: 3908 3899 9515 13483 15353 15440 15688 18501 20361 21950 22515 23017 26039 30136 31307 32467 33304 35639 38036 39850 41654 45057 48705 51284 55840 60159 64212 65644 77028 79458 79811 80717 81132 81648 85159 85173 80162 87931 91991 95196 102994 103843 109272 110993 111013 111281 114676 116992 117454 122159.

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Leharapta az ellenfele fülét.** Nem mindennapi eset történt a Gerébi telepen. Papp Mihály Gerébi telepi lakos ittás állapotban belekötött Lengyel József ugyanottani lakosba. Szóváltás, majd dulakodás támadt a két ember között, miközben Lengyel ellenfelének fülét leharapta. A leharapott fülű ember panasza folytán harapó ellenfele ellen megindították az eljárást.

* **Cigány sztrájk Makón.** Makó a furcsaságok városa. O mondhatja el magáról, hogy falai között zajlott le az első cigány-sztrájk. Egyik kalács tulajdonosa nem akarta teljesíteni a rezes banda kívánságait, hogy a belépő díjakat szután ősz szedjék, mire a banda tagjai kimondták a sztrájkot. Nagyszerű látványosság volt, amint Nagyida főszereplőnek leszármazottjai szombaton délelőtt a főtéren tüntető körmenetet rendeztek; részt vett a különös menében egy pár zenésznek a felesége is egy pár sirdogáló porcotyval a kezükben. A kalács tulajdonosának szívét azonban nem indította meg a parókák sírása, hanem úgy segített a dol-

gon, hogy áthozatta a szegedi honvédszenekart és vasárnap délután már a katonazene ütemére táncoltak Makó szobaleánya és szakácsnői.

* **Mulatás vége.** Domány Hugó Rezső budapesti pinézér ismeretlen tettes ellea feljelentést tett a bűnügyi osztályon, hogy tőle míg több jó barátjával egy kávéházban mulatott 200 koronáját elloptak. A nyomozást megindították.

* **Sikkasztás.** Szemere János Csokonai-utca 17. szám alatti lakos feljelentést tett a bűnügyi osztályon Prunyi József ellen, hogy a közösen keresett összegből 7 koronát elsikkasztott, s midőn azt tőle követelte megveréssel fenyegette. Az eljárást megindították ellene.

x **Tánciskola.** Október hó 1-én, hétfőn megnyílik a Schaf tánciskolája.

x **Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.**

Veszedelemes tüzeset.

Szalmakazlak lángokban.

(Saját tudósítónktól.)

— okt. 11.

Veszedelemes tűz pusztított tegnap délután Debreczen közvetlen határában, a Nagyerdő éjszakai részével határos ugynnevezett Wekeri pusztán. A tűz igen veszedelemes körülmények között ütött ki és csak a szerencsés véletlennel az eredményes gyors oltásnak köszönhető, hogy nagyobb arányokat nem oltott.

A Wekeri pusztán fekvő Szöllőssy Ferenc birtokán ütött ki a tűz. A tanyabeliak úgy délután négy óra tájban megrémülve vették észre, hogy az ott levő szalmakazlak mögül egyszerre csak nagy fekete füsttömegek törnek elő. Alig ocsudtak fel rémületükből, mikor három szalmakazal hirtelen lángra lobbant és égő sziporkákkal borította el a körül fekvő gazdasági épületeket és a különböző színeket.

Nyomban nagy gyorsasággal az oltáshoz fogtak. Igen megnehezítette az oltást a rendkívüli szeles idő, mely a könnyen égő szalmát minden fáradozás dacára is állandóan lángban tartotta.

Ily körülmények között csak arra vigyáztak, hogy a szerte röpködő szikrák valamely épületet fel ne gyujtsanak. Különösen féltő volt, hogy a tanyaház zsinóly teteljei tüzet fognak. Elejét vették azonban minden nagyobb veszedelemnek azzal, hogy a tetőket vízes ponyvákkal bonították be és állandóan locsolgatták.

Majdnem egy órai megfeszített munka után, — melyben részt vett a gazdaság minden ép-kézlab apraja-nagyja — végre sikerült a tüzet lokalizálni. Csupán egy kisebb szin és néhány szalma és széna kazal égett le. A kár felülhaladja az ezerkoronát.

Az esetről nyomban értesítették a cseadorrséget, mely megindította a vizsgálatot, hogy nem-e vétkes gondatlanságból származott a tűz. Erre különben igen erős a gyanu, mert a szalma kazlak hamvai között egy elégett pipát találtak. Valószínű, hogy a pipát valamelyik tanyai ember dugta a szalma közé és az abból kipattanó szikra gyújtotta fel a kazlakat. Az eljárás folyik.

SZINHÁZ.

Műsor.

Okt. 12. Pénteken *Felhő Klári* népszínmű. (B)

Okt. 13. Szombaton *Kis herceg* operette új betanulással. (C)

Okt. 14. Vasárnap d. u. *Bajusz énekes* népszínmű.

Este *Serlock Holmes* detektív dráma először.

| **Koldus gróf.** Ma, a Koldus gróf ötödik előadásán is telt ház gyönyörködött. Ascher László érdekesen szolid, kellemes muzsikájában. Új szereposztással került színre a darab, amennyiben Jessie-t Lónyai P. roska helyett Főthi játszotta, ki minden tekintetben dicseendő alakítást nyújtott. Könyved szerepét még talán kedvesebben adta, mint Lónyai. Lónyai ugyanis egy kis sé érős vonásokat vegyített bele, ami nem vált előnyére alakjának. Az Ó-ás lap szerkesztőjét ezuttal Karacs Imre adta nagy közvetlenséggel. Általában sima gördülékeny, összevágó előadást láttunk. Méltányolta is kellő mértékben a közönség és fáradhatatlanul tapsolt a szereplőknek. Különösen Főthi Fridának. Kivétel a részület a sikerből Polgár, Arkossi, Birci és Szabó. Tetszetek Rado Anna énekszámai is. Végtelen bájos volt a kis Arkossi Olga. Ez a mai előadás szignaturája. (p.)

| **Kis herceg** Szombaton kerül színre Charles Lecocq. bájos zenéjű operettjével új betanulással, fényes kiállításal. Az új nemzedékből sokan nem ösmarik ezt a kedves operettet. Ezt bizonyára örömmel fogják élvezni, annak minden egyes énekszámát. A régi színházi habituéknak pedig kedves emléket fog vissza idézni Lecocq bájos zenéje. Az operette fő szereplői Zilshyné, Vida Ilona, Rado Anna, Arkossi, Polgár.

Vasárnapi előadások. Vasárnap d. u. 3 órakor Verő Györgynek most felújított dajjátéka *A bajusz* került színre mérsékelt helyárakkal. Este 7 $\frac{1}{2}$ -kor rendez helyárakkal *Serlock Holmes* újdonságát itt először ez a szellemes angol detektív játék mely folytonos vízhangulatban tartja a közönséget csak nem az összes külföldi színpadokon színre került nagy hatással, a szereplők nálunk is teljes ambícióval készültek a vigjátékra melyben a főszereplők Saksás, Békés, Teroyei, Arkosi, Dósi, Birci; a nők közül Hahnel Aranka Almási Lola.

TAVIRATOK.

Talált pokolgép.

Riga, okt. 11. Két fiatal nő a villamoson csomagot felejtett. A csomagban pokolgép volt. Robbanás nem történt.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, okt. 11.

Buzskinálát kielégítő, vételkedv mérsékelt. Szilárd irányzat mellett 35.000 méter-mázsa került forgalomba 2 $\frac{1}{2}$ -5 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanevek közül szilárdabbak.

Idő: szép.

Buza októberre	14.48—50.
Buza áprilisra	15.00—02.
Rozs októberre	12.88—90.
Rozs áprilisra	13.24—26.
Zab októberre	13.92—94.
Zab áprilisra	13.92—94.
Tengeri augusztusra	14.00—02.

Tengeri szeptemberre 12.94—13.
Tengeri 1907 májusra 10.40—42.
Repece augusztusra 25.60—80.

Törvénykezés.

Eötvös Bálint dr. bünppöre.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 11.

A kir. Kuria harmadik büntető tanácsa Nagy Sándor bíró elnöklésével ma második ízben foglalkozott Eötvös Bálint dr. fővárosi ügyvéd és volt országgyűlési képviselő ismert ügyével, akit a törvényszék három esztendei legházra ítél, amely ítéletet a kir. tábla aztán három esztendei börtönre változtatott át. A kir. Kuria az ítélet és bizonyítás kiegészítését rendelte el s a tábla ennek megtörténével sem változtatta meg első ízben hozott ítéletét.

A mai tárgyaláson a vádat Tassy Pál koronaügyész helyettes képviselte, a vádlottat dr. Edvi István Károly ügyvéd védte. Előadó Dogarics Samás kuriai bíró volt. Eötvös Bálint személyesen is megjelent s szorgalmasan jegyeztetett.

A panasz a következő:

Kacziány Károlyné, egy nagyváradai kereskedő felesége, 1899 év október hónapjában feljött a fővárosba sógó-árhoz, Eötvös Bálint orsz. gyűl. képviselőhöz, hogy tanácsát kérje. Elpanaszolta, hogy férje fősvénységével és durvaságával arra kényszerítette őt, hogy elhagyja s most az a kérdés, hogy mint vehetné ki férje kezei közül vagyonát, azt a kilencven ezer koronát, a melyre, mint közös szerzeményre, férje is jogot tart s a takarékpénztári könyvecskét vasszekrényben féltve őrizi. Tanácsot kért tehát, hogy miképpen biztosíthatná férje elől a vagyonát mindörökké, hogy többé sem szép szóval, sem más módon vissza ne vehesse. Eötvös Bálint dr. hamarjában nem tudott módot találni, hanem az asszony jelenlétében értekezett annak addigi ügyvédjével Kepes Gyula dr.-ral, aki azt ajánlotta, hogy Kacziányné állítson ki maga ellen váltókat s ezek alapján köröztesse magát. Ha aztán végrehajtásra kerül a sor, a betéti könyvek kiadását a férj meg nem gátolhatja. Eötvös Bálint ezt azonnal egészítette ki, hogy Kacziányné kössön vele életjáradéki szerződést, amelyben vagyon egész életére biztosítva van. Ezenkívül való részletekben kap tőle négyezer koronát, a tőkét pedig valami elsőrangú pénztézetnél fogja gyümölcsösztetes véget elhelyezni.

Kacziányné elfogadta a tanácsot, de Eötvös Bálint felvette hírnevét, Stróhmant utított egyik segédje Darvas Béla személyében. Ennek nevére szölgött a váltók és az életjáradéki szerződés is. Ő foglalta le Kacziányék vagyonát s az ő nevében kiadogattak három évig negydevenkét ezer ezer koronát. Kepes Gyula dr. három ezer korona honoráriumot kapott a tanácsért, Darvas Béla pedig, miután kilépett Eötvös Bálint irodájából, átruházta a szerződést, a mely ugyis szintleges volt, Eötvös Bálintra.

Az asszony, a mikor megtudta, hogy pénzt nem mint ki volt. kötve az első havi takarékpénztárnál helyezte el Eötvös Bálint, hanem az igazgatása alatt álló Csepel-szigeti Takarékpénztár részvényeibe, a mely intézet a bukás szélére jutott, kétségbeesetten követelte vissza pénzt. Kacziányné már akkor hivatkozott arra, hogy a szerződés csak szintleges volt s Eötvös csak az elváltási időt kívánta bevégni, aztán pénzt visszaidni ígérte, azonban negyedfél évig hitette s 84000 kor. kárt okozott.

Kacziányné később kibékült férjével s feljelentette Eötvöst, akit a budapesti törvényszék csalás miatt 3 évi legházra ítélte. A kir. tábla sikkasztást állapított meg Eötvös Bálint cselekményében s ezért változtatta át a legházra börtönre.

A mai tárgyalási nap az iratok felvételét telt el, amelyek között a legfontosabb a legújabb Kacziánynének f. évi október 8-án a kir. Curiahoz benyújtott következ beadványa.

Tisztelettel bejelentem, hogy Eötvös Bálint ellen folyamatba tett büntető ügyemben panaszomat visszavonom, — illetve a vádlott elítélését nem kívánom és az általam bejelentett károsságnak büntető uton való megállapítását nem kérem

Tisztelettel:

Kacziány Károlyné,
szül. Hegedűs Józsefné.

Ezt a beadványt a legfelsőbb bíróság azonban aligha veheti figyelembe, miután a vádlott cselekménye hivatalból üldözendő s így csupán csak enyhítő körülményül lesz tekinthető.

A tárgyalást holnap folytatják.

§ Bűnügyi főtárgyalások. A debreceni kir. törvényszéknek tárgyalatnak ma, október hó 12-én, pénteken: Schréharz Jánosné s társa ellen lopásért, Kovács Sándor s 3 társa ellen lopásért, Borsos Istvánné ellen gondatlanságból okozott emberlős vétéséért, Horváth Imre József ellen, lopásért, Darvasi Zsigmond ellen lopásért.

§ Gróf Keglevich halála. Most két esztendeje annak, hogy gróf Keglevich István, sz. állami színházak volt intendánsa összeszólalkozott a Hazban Heinz Károly neppárti képviselővel. A dologból párbaj lett, amely súlyos katasztrófával végződött. Gróf Keglevich belerohant Heinz kardjába, amely keresztül hatolt rajta és régiói halálát okozta a grófnak. A képviselőház az ügyesség megkeresésére, Heinz mentelmi jogát feltűgesszette s kiadta őt s bíróságának. Makucz bíró tanácsa holnap fogja tárgyalni a párbajvétséggel vádolt képviselő ügyét.

Városi Színház.

Bérlet 11. szám (B) Bérlet 11. szám (B)

Ma, pénteken, október hó 12-én:

FELHŐ KLÁRI.

Eredeti népszimű 3 felvonásban.

Szerkesztői-posta.

Á. D. „Pauzá” német képzésű szó, vagyis általános összeg, a miért (és nem egység) akéért és esetenként a vállalkozó valamely munkát, p. o. építkezést elvállal. A hirdapok azon cím alatt kapnak általányt, a mért a vasutaktól, pénztézetektől stb. küldött: hirdetéseket közlik. Hogy e téren sok a visszaélés, ezt bizonyítja Szemere Miklós interpellációja s a miniszter elnöknek erre adott válasza.

„A te menyasszonyod.” A költemény szerzője határozott tehetség. Mégsem közöljük, mert az ilyen szecessziós lyrát mi nem kedveljük. Meg van arról a magunk véleménye, hogy miként daloljon a poétix.

Magyar államvasutak menetrendje.

Debrecenből indul		óra	perc	
Budapest felé (gyorsvonat) —	d. u.	4	30	
Budapest felé (gyorsvonat) —	reggel	8	57	
Budapest — Nagyvárad felé —	d. u.	8	30	
Budapest — Nagyvárad felé —	este	10	35	
Szatmár — M.-Sziget felé —	d. u.	4	—	
Csak Szatmárig (gyorsvonat) —	d. u.	6	55	
Csak Szatmárig teher v. sz. sz. —	este	8	34	
Szatmár — M.-Sziget f. (gyorsv.) —	d. u.	12	13	
Miskolc — Kassa felé — — —	reggel	8	51	
Miskolc — Kassa felé — — —	este	7	23	
Szerencs — S.-A.-Ujhely-Kassa f. —	d. u.	4	25	
	m. á. vasutól	reggel	5	35
	vásártérrel —	reggel	5	44
	m. á. vasutól	d. e.	8	03
	vásártérrel —	d. e.	8	16
H.-Boszörmény	m. á. vasutól	d. u.	11	11
S.-Sz.-Mihály	vásártérrel —	d. u.	11	20
tele	m. á. vasutól	d. u.	4	34
	vásártérrel —	d. u.	4	47
	m. á. vasutól	este	7	—
	vásártérrel —	este	7	07
F.-Abony felé m. á. vasutól	reggel	4	35	
F.-Abony felé vásártérrel —	reggel	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé m. á. v. tól	d. u.	4	56	
O.-Kócs — Polgár felé vásártérrel	d. u.	7	16	
Derecske — N.-Léta felé — —	reggel	9	35	
Derecske — N.-Léta felé — —	d. u.	4	51	
Bpestre érkezik:				
A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	d. u.	1	56	
A déli 12 ó. 05 p.-kor ind. sz. v.	este	8	40	
Az este 10 ó. 31.-kor ind. sz. v.	reggel	5	45	
A d. u. 4 ó. 46 p.-kor ind. sz. v.	este	9	36	
Budapestről Debrecenbe indul:				
A d. u. 12 ó. 4 p.-kor érk. gy. v.	reggel	7	25	
A d. u. 8 ó. 29 p.-kor érk. sz. v.	reggel	8	—	
Az este 6 ó. 29 p.-kor érk. gy. v.	d. u.	2	35	
Az éjjel 8 ó. 24 p.-kor érk. sz. v.	este	7	—	
(P.-Ladányig gy. v. átszállással)	este	9	15	
Debrecenbe érkezik:				
Budapest felől (személyvonat)	d. u.	8	29	
Budapest — Nagyvárad f. gyors	este	6	48	
Budapest — Nagyvárad felől —	éjjel	8	24	
Budapest — Nagyvárad felől —	d. u.	8	29	
Csak P.-Ladánytól — — —	reggel	7	48	
Csak Szatmár felől — — —	reggel	8	46	
Szatmár — M.-Sziget felől — — —	d. u.	4	13	
Csak M.-Sziget felől — — —	este	10	11	
Szatmár felől — — —	este	6	40	
Kassa — Miskolc felől — — —	este	8	19	
Kassa — S.-A.-Ujhely — Szerencs	d. e.	11	31	
	vásártérre —	reggel	7	33
	mávasúthoz	d. e.	7	40
B.-Sz.-Mihály	vásártérre —	este	6	23
H.-Boszörmény	mávasúthoz	este	6	38
tele	vásártérre —	d. u.	8	29
	mávasúthoz	d. u.	8	35
F.-Abony felől vásártérre —	d. u.	7	44	
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	d. u.	7	54	
O.-Kócs — Polgár felől vás. tér.	reggel	5	35	
O.-Kócs — Polgár felől máv.-hoz	reggel	5	35	
Derecske — Nagy-Léta felől —	reggel	7	15	
Derecske — Nagy-Léta felől —	d. u.	8	18	

Legjobb szabásu
glace, svéd és szarvasbőr
keztyük
Schön Sándor
keztyü, kötszer és orvosi műszertárában
DEBRECEN,
Piac-u. 12. (Stenczinger-ház.)

A perselyek az Iparbank kirakataiban láthatók.

A Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Bank

a takarékoságot elősegítendő

mindenkinek, ki betevőink sorába lépni hajlandó,

egy acélból készült, csinos

Takarék-gyűjtő szekrényeket

ad kölcsön, ha első betétként 5 koronát fizet be, mely összeg a betevő tulajdonát képezi és betéti könyvet kap róla és kamatozik.

A takarékgyűjtő szekrényeket

zárva kézbesítjük feleinknek és csak egyedül mi nyithatjuk ki; szükséges tehát, hogy havonként legalább egyszer elhozzák azt hozzánk, hogy az összegyűlt legkisebb összegeket is átvegyük és kamatoztatás végett a betétkönyvbe bejegyezhessek.

Ha csak 20 fillért becsusztat naponta a perselybe, csodálkozni fog, hogy mily összegre nő az rövid 5 év alatt is

Tájékozásul szolgáljon a következő táblázat:

	Tőke	Kamat	Összesen
20 fillér naponként 5 év alatt növekedik	365.—	37.98	402.08
40 " " " " " "	730.—	75.96	805.96
60 " " " " " "	1095.—	113.94	1208.94
80 " " " " " "	1460.—	151.92	1611.92
1 kor. " " " " " "	1825.—	189.90	2014.90
2 " " " " " "	3650.—	370.80	4029.80

Kérjen tehát így

Takarék-perselyt

a Debreczeni Ipar- és Kereskedelmi Banktól.

LÁSZLO JÓZSEF

TELEFON 275.

könyvnyomda és könyvkiadóhivatal,

TELEFON 275.

DEBRECEN, Csapó-utca 9. szám.

KÖNYVEK,

folyóiratok,

ÁRJEGYZÉKEK,

számlák,

ZÁRSZÁMADÁSOK,

BALI MEGHÍVÓK,

TANCRENDEK,

FALRAGASZOK,

KÖRLEVELEK,

a legszebb kivitelben.

a **„SZABADSÁG“**

pol. napilap

kiadóhivatala.

A legdivatosabb betűkkel ellátott,
gyorsasajtóval felszerelt

KÖNYVNYOMDA,

hol mindennemű

NYOMTATVÁNYOK

izlésteljesen, gyorsan és
pontosan, a legolcsóbb
árak mellett készíttetnek.

HIRDETÉSEK

a

„SZABADSÁG“

részére

jutányosan felvételnek.

A
„SZABADSÁG“

a legnagyobb és legel-
terjedtebb politikai
napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Helyben:

Egész évre . . . . 12 kor.

Fél évre . . . . . 6 kor.

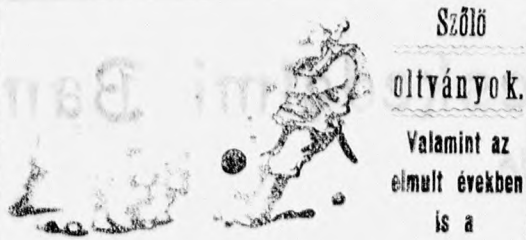
Negyed évre . . . . 3 kor.

Vidéken:

Egész évre . . . . 20 kor.

Fél évre . . . . . 10 kor.

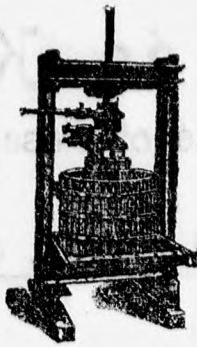
Negyed évre . . . . 5 kor.

Szőlő
oltványok.
Valamint az
elmúlt években
is a

**Kükülmönti
első szőlőoltványi telep**

tulajdonos **Caspari Frigyes** **Medgyes 21**
Nagyküküllő megye — volt az egyedüli az egész
országban mely valóban minden tekintetben ki-
fogástalan minőségű — egészséges-fajazonos és
teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy
a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kapha-
tók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és
alanyu bor csemege bor és különleges csemege szőlő-
oltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokokok
bámulatos eredményeket érnek el.
Kivánatra képes árjegyzék — számos elismerő le-
vélel — ingyen és bérmentve.

Ursus a legtökéletesebb szabadalmazott

Az Ursus borsajtók a
kolozsvári mezőgaz-
dasági kiállításon
disz oklevéllel lettek
— kitüntetve. —

borsajtó, felsőnyomással három át-
tétellel. **Vasgerendaszervezet**,
legmagasabb nyomó képesség, a
törköly egy darabban leemelhető;
a mint vasrészekkel nem érintke-
zik ezáltal a bor megfeketedése
kizárva. — Könnyű kezelés kevés
munkaerővel,

Honi gyártmány, szőlészeti, borászati és pincészeti eikkekről, valamint,
vadásztegyverekről és vadászati felszerelésekről képes árlap ingyen és bér-
mentve. — Lőpor árusítás. 416.x 17.

Tóth Gyula vas nagykereskedő Debrecen.

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő, tapetirozó
és fényező

Debrecen, Simonffi-utca 25. sz. a.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és
diszletek festését. — Izléses cégfeli-
ratokat, tapetirozást és mindenféle
fa- és vasbutor fényezéseket a leg-
divatosabb kivitelben és
legjutányosabb árban.

A legjobb arc-
szópló szor a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehérit és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-creme. nappali használatra.

Kitűnő tolett szappa-
nok a kenőcs haszná-
lathoz

Serail-puder. Kiváló finom aromapoz
három szíjben, fehér, rózsás és krém
1 doboz ára 1 kor. a.

Serail-szájvíz. A legjobb szájvíz.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön** gyógyszerész
uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerészárban
Aradon Szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerészárban

Egy tégely ára
1 kor. 4 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Vecsey Ferencz

hegedűművész

nagy hangversenye

Arnay Lajos zongoraművész közreműködésével.

1906. év október 29-én este 1/28 órakor az „ARANY-BIKA” dísztermében. — Jegyek kaphatók

Csáthy Ferenc zeneműkereskedésében.

Férfi-, fiu- és gyermek-ruhák

legelőngősebb bevásárlási forrása

Neumann M.

cs. és kir. udvari ruha szállító

Debrecen, Piac-utca 51. sz.

Magy. kir. főpostával szemben.